

Доценко Максим Ігорович

*Аспірант кафедри політології та державного управління
Донецький національний університет Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)*

<https://orcid.org/0009-0007-3914-0077>

e-mail: m_dotsenko@donnu.edu.ua

Короткий Тимур Робертович

*Кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник
Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України» (м. Київ, Україна)*

<https://orcid.org/0000-0003-3201-4610>

e-mail: tymur_korotkyi@ukr.net

**ІНСТИТУЦІЙНИЙ ВПЛИВ АДМІНІСТРУВАННЯ СПІВПРАЦІ
МІЖ КОМПОНЕНТАМИ МІЖНАРОДНОГО РУХУ
ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА І ЧЕРВОНОГО ПІВМІСЯЦЯ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ГУМАНІТАРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УКРАЇНІ**

Резюме

Досліджено внутрішнє адміністративне забезпечення співпраці між компонентами Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця як ключову інституційну та нормативно-правову основу їхньої взаємодії. Визначено ефективність цієї взаємодії між Національними товариствами, Міжнародним комітетом Червоного Хреста та Міжнародною федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця на території України в умовах повномасштабного збройного вторгнення рф. Охарактеризовано джерела, які регламентують специфіку форм і видів діяльності Національних товариств у межах Руху. Розкрито питання регулювання компетенцій та координації між компонентами Руху відповідно до положень Севільської угоди 2.0. Охарактеризовано правові засади статусу, діяльності та взаємодії компонентів Руху в Україні, а також окреслено нормативно-правову базу співпраці Товариства Червоного Хреста

України з кожним із міжнародних компонентів. Виокремлено особливості впровадження положень Севільської угоди 2.0 в українському контексті. Обґрунтовано, що поєднання нормативного чинника (Севільська угода 2.0) та інституційного чинника (стійкість і спроможність ТЧХУ) стало вирішальним для забезпечення ефективного гуманітарного доступу, координації та взаємодоповнюваності. Виявлено низку викликів у процесі взаємодії в Україні: перенесення репутаційних криз одного компонента на інші, що підриває довіру до Руху загалом; недосконалість національного законодавства України щодо діяльності ТЧХУ; потреба в оновленні правової бази для діяльності міжнародних компонентів у контексті збройного конфлікту високої інтенсивності. Відзначено, що подолання цих проблем вимагає розробки уніфікованих механізмів комунікації та взаємної підзвітності між компонентами, вдосконалення нормативної бази України та адаптації координаційних процедур до сучасних викликів гуманітарної діяльності.

Ключові слова: внутрішнє адміністрування; Міжнародний Рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця; Товариство Червоного Хреста України; міжнародне гуманітарне право; Національні товариства; гуманітарні організації; Севільська угоди 2.0; Міжнародний комітет Червоного Хреста.

Вступ

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну актуалізувало питання інституціонально-регуляторних основ діяльності гуманітарних організацій у сфері надання допомоги постраждалому населенню. Серед неурядових структур особливе місце посідають компоненти Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (далі – Міжнародний Рух). Їхнє лідерство зумовлене масштабами надання гуманітарної допомоги, стійкістю інституційної присутності та накопиченим досвідом, що базуються на унікальному статусі й особливостях взаємодії між компонентами, закріплених у внутрішньому адмініструванні Міжнародного Руху. Практика реалізації цього адміністрування в умовах міжнародного збройного конфлікту високої інтенсивності є важливим прикладом інституціонально-регуляторного забезпечення діяльності та взаємодії компонентів Міжнародного Руху. Вона потребує детального дослідження й аналізу, з огляду на масштабність залучення компонентів та обсяг їхньої діяльності в Україні.

Тому видається важливим дослідження інституціонально-регуляторних основ діяльності компонентів Міжнародного Руху та їх взаємодії в умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Аналіз цих питань є важливим для розвитку внутрішнього менеджменту Міжнародного Руху та забезпечення і вдосконалення ефективності гуманітарної діяльності під час міжнародного збройного конфлікту високої інтенсивності.

Існує значна кількість інформаційних матеріалів і наукових публікацій про діяльність компонентів Міжнародного Руху, зокрема про операційну діяльність компонентів на їх відповідних ресурсах, монографії та статті щодо виникнення і розвитку Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ), Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (МФЧХ), Національних товариств. Не є виключенням діяльність Товариства Червоного Хреста України (ТЧХУ) [1]. Значно менше аналітичних і наукових досліджень щодо політико-інституціонально забезпечення діяльності компонентів Міжнародного Руху, що є основою здійснення гуманітарної місії, особливо в умовах сучасних міжнародних збройних конфліктів високої інтенсивності на основі новітньої та перспективної моделі, запровадженої Movement Coordination for Collective Impact Agreement (Seville Agreement 2.0), з унікальним досвідом ТЧХУ щодо її реалізації.

Зараз відсутні дослідження політико-інституціональних засад співпраці компонентів Міжнародного Руху, зокрема на основі моделі Севільської угода 2.0, зокрема в Україні та комплексний аналіз нормативного забезпечення місця ТЧХУ в системі Міжнародного Руху, з врахуванням контексту повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Саме ці аспекти взаємодії компонентів Міжнародного Руху базуються на внутрішньому праві Міжнародного Руху, які є об'єктом нашого аналізу.

Системний, хоча й обмежений межами предмета дослідження, підхід представлено у Збірнику основних джерел щодо використання та захисту емблеми Червоного Хреста в Україні [2], у якому виокремлюється категорія «актів компонентів Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця». Наголошується, що зазначені акти поширюють регуляторний вплив на всі компоненти Руху, зокрема на Національні товариства, формуючи для них обов'язкові положення та рекомендації як внутрішні норми Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця [2, с. 19]. Водночас важливе значення має міжнародне гуманітарне право, яке забезпечує базову нормативну основу та визначає правові рамки діяльності Національних товариств у період міжнародного збройного конфлікту. Узагальнення відповідних положень подано у публікації «Роль Національних товариств під час міжнародного збройного конфлікту в рамках МГП» [3].

Аналіз практичної реалізації моделі взаємодії компонентів Міжнародного Руху, закріпленої Севільською угодою 2.0, здійснено у документі Implementation of the Movement Coordination for Collective Impact Agreement (Seville Agreement 2.0) [4].

У низці наукових праць розглядаються окремі юридичні аспекти статусу Товариства Червоного Хреста України [5; 6]. Водночас ці дослідження, по-перше, мають переважно нормативно-правовий характер, а по-друге,

зосереджені здебільшого на національному рівні регулювання діяльності ТЧХУ, залишаючи поза увагою внутрішнє право та механізми адміністрування Міжнародного Руху. Генезу функцій Національних товариств у контексті їх взаємодії з державою було проаналізовано в авторській публікації [7]. Сучасні напрями діяльності ТЧХУ широко представлені в матеріалах засобів масової інформації [8 -12], при цьому окремий масив публікацій присвячено питанням участі ТЧХУ у поширенні знань з міжнародного гуманітарного права [11; 13; 14].

Методи дослідження

Метою дослідження є комплексний аналіз системи внутрішнього адміністрування Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця як ключової політико-інституціональної основи для співпраці його компонентів, а також оцінка ефективності його застосування у взаємодії між ТЧХУ, іноземними Національними товариствами, МКЧХ та МФЧХ в Україні для забезпечення ефективної гуманітарної діяльності в умовах повномасштабного вторгнення рф.

Інституційний підхід дозволив розкрити формальні правила, мандати та процедури взаємодії компонентів Міжнародного Руху й оцінити їхній вплив на координацію та підзвітність. Системний підхід забезпечив аналіз Руху як цілісної багаторівневої системи, у якій зміни одного елемента (ТЧХУ, МКЧХ, МФЧХ, іноземні НТ) впливають на конфігурацію гуманітарного реагування. Структурно-функціональний аналіз дав змогу виявити функціональний розподіл ролей (lead/convene/co-convene), механізми взаємодоповнюваності та канали комунікації. Case study України (2014 – 2025) забезпечило глибинне простеження імплементації Seville Agreement 2.0 у конкретному інституційному та правовому контексті, з ідентифікацією причинно-наслідкових зв'язків між реформами ТЧХУ, зростанням інституційної спроможності та результатами гуманітарного доступу та діяльності, зокрема в умовах повномасштабного вторгнення рф в Україну.

Результати дослідження

Унікальність Міжнародного Руху полягає в поєднанні міжнародних і національних компонентів, що забезпечує йому одночасно національний та міжнародний статус, а також можливість здійснювати діяльність із майже універсальним географічним охопленням і постійною присутністю в більшості регіонів світу.

Відповідно до статті 1 Статуту Міжнародного Руху, він складається з трьох компонентів [15], два з яких мають чітко виражену міжнародну природу — МКЧХ та МФЧ. Х. Обидві інституції за своїм статусом є міжнародними неурядовими організаціями. Третій компонент становлять

визнані Національні товариства, кількість яких на сьогодні сягає 191 [16]. Національні товариства є національними організаціями, правовий статус і порядок їх діяльності визначаються передусім нормами національного законодавства відповідних держав, а також внутрішніми актами Міжнародного Руху і, частково, нормами міжнародного гуманітарного права. Особливістю Національних товариств є їхнє одночасне володіння національним і частково, і дуже обмежено, міжнародним статусом, що має юридичне закріплення як у національних, так і в міжнародно-правових актах, на відміну від двох інших компонентів Міжнародного Руху, які мають чітко виражений міжнародний статус.

Враховуючи масштаби, складність та різноманіття гуманітарних викликів і загроз, залученість до реагування на них всіх трьох компонентів Міжнародного Руху, що мають різний статус і мандати, операційні питання взаємодії та співпраці в рамках Міжнародного Руху були врегульовані спеціальними угодами і стандартами (також, документами, які опосередковують партнерство компонентів Міжнародного Руху, є Кодекс доброго партнерства (погоджено на Раді делегатів у 2009 році), резолюціями щодо посилення співпраці і координації Міжнародного Руху, ухвалених Радою делегатів). Взаємодія між компонентами Міжнародного Руху, однак, здебільшого врегульована правилами самого Міжнародного Руху, на відповідних положеннях якого ми далі зосередимось.

На сьогодні чинною та актуальною є Movement Coordination for Collective Impact Agreement (Seville Agreement 2.0) [17], укладена в 2022 році під час засідання Council of Seville Agreement. Цей документ замінив попередню Agreement on the Organization of the International Activities of the Components of the International Red Cross and Red Crescent Movement (Seville Agreement) 1997 року [18; 19], доповнену Supplementary Measures to Enhance the Implementation of the Seville Agreement (Supplementary Measures) 2005 року [20].

Основним завданням Seville Agreement 1997 року було встановлення моделі взаємодії між компонентами Міжнародного Руху та визначення провідного суб'єкта з числа компонентів Міжнародного Руху в різних сценаріях надзвичайних ситуацій або збройних конфліктів [21; 22]. Вона передбачала і посилювала традиційну модель реагування, передбачену попередніми угодами, коли МКЧХ ставав провідним суб'єктом у реагуванні під час збройних конфліктів або внутрішніх заворушень, а також подолання безпосередніх наслідків появи біженців чи стихійних лих, що супроводжують збройний конфлікт. Провідну роль у реагуванні на стихійні лиха або у випадках, коли спроможність національних товариств вичерпана, відіграє МФЧ. Х. Натомість національні товариства очолюють відповідні заходи у тих випадках, коли на це є спільна згода як МКЧХ, так і МФЧХ [23].

Доповнення 2005 року «Додаткові заходи» (Supplementary Measures), мали на меті посилити імплементацію положень Seville Agreement 1997 року, забезпечуючи більш ефективну координацію та розподіл ролей у гуманітарних операціях надання допомоги завдяки впровадженню додаткових заходів [20]. Вони включали важливе концептуальне положення щодо конкретизації ролі «провідної установи» та приймаючого Національного товариства. Приймаюче Національне товариство зберігає свою роль і мандат у будь-який час і, є основним партнером провідної установи залежно від виду реагування. Усі інші компоненти Міжнародного Руху, що беруть участь у наданні допомоги, повинні сприяти підвищенню ролі приймаючого Національного товариства в керівництві та координації діяльності з надання допомоги.

Seville Agreement 2.0 продовжила цей тренд, й визначила Національні товариства як провідні установи в реагуванні Міжнародного Руху на надзвичайні ситуації в країні під час стихійних лих і техногенних катастроф. Коли ситуація може вимагати колективної реакції Міжнародного Руху, це передбачає, що приймаюче Національне товариство «скликає», а МФЧХ та/або МКЧХ виступають «співорганізаторами» у випадку стихійного лиха або збройного конфлікту.

Таким чином, загальною тенденцією, що простежується в серії угод і знайшла своє остаточне відображення в Seville Agreement 2.0 [17], стало не лише забезпечення ефективної взаємодії та координації між компонентами Міжнародного Руху, передусім між МКЧХ та МФЧХ, з чітким розподілом сфер діяльності в надзвичайних ситуаціях чи збройних конфліктах, з закріпленням та посиленням ролі приймаючого Національного товариства як центрального координуючого суб'єкта в системі Міжнародного Руху при здійсненні гуманітарної діяльності на території відповідної держави. Це стало значною новелою в розподілі функцій між компонентами Міжнародного Руху в гуманітарному реагуванні.

Цей підхід забезпечив мотивацію та спрямованість зусиль компонентів Міжнародного Руху на зміцнення інституційної спроможності приймаючого Національного товариства, забезпечення його сталого функціонування та визнання його статусу як провідного гуманітарного актора у власній країні відповідно узгодженої позиції компонентів Міжнародного Руху. Така модель сприяє більш ефективному реагуванню на гуманітарні виклики, враховуючи локальний контекст, потреби населення та принципи нейтральності, незалежності й гуманності, особливо в умовах наявності сталого громадянського суспільства і розвинутого Національного товариства з потенціалом до розвитку. Таким умовам відповідало ТЧХУ, які мало значний потенціал до розвитку в умовах сталого громадянського суспільства.

Таким чином, Seville Agreement 2.0 є операційним документом щодо розподілу функцій та визначає організацію міжнародної діяльності, що здійснюється в двосторонньому або багатосторонньому співробітництві між: Національними товариствами та МФЧХ; Національними товариствами та МКЧХ; Національними товариствами між собою; МКЧХ та МФЧХ; МКЧХ, МФЧХ та Національними товариствами (п. 1.3 Угоди).

У Преамбулі Seville Agreement 2.0 закріплено зобов'язання сторін Угоди забезпечувати таку організацію міжнародних зусиль, за якої визнається та посилюється центральна роль Національних товариств у державах їх функціонування. Водночас у Преамбулі підкреслюється взаємна цінність внеску всіх сторін як партнерів у спільній гуманітарній місії та наголошується, що незалежно від місця і часу компоненти Руху несуть спільну відповідальність за максимальне забезпечення потреб осіб, яким вони служать, діючи у взаємодоповнювальний спосіб (Преамбула Угоди).

Важливим є те, що дія цієї Угоди поширюється також на Національні товариства, які здійснюють діяльність у своїх країнах у співпраці з іншими компонентами Руху, залученими до міжнародної діяльності (п. 1.5 Угоди). У випадках, коли в межах однієї країни одночасно присутні та здійснюють діяльність декілька компонентів Міжнародного Руху, в обов'язковому порядку формуються механізми внутрішньорухової координації. Такі механізми створюються компонентами Руху, що діють у відповідному контексті, на основі інструментів і керівних принципів, розроблених у межах політики Руху з метою посилення співпраці та координації відповідно до положень «угод про координацію Руху» (п. 4.2 Угоди).

До ситуацій, що «вимагають колективної відповіді Руху» відповідно до п. 5.4.1 Seville Agreement 2.0, належать обставини, за яких виникає потреба у швидкій, скоординованій та стійкій гуманітарній допомозі у відповідь на широкомасштабні або тривалі потреби осіб, що постраждали. Зокрема, до таких ситуацій віднесено: А) збройний конфлікт, який має місце у випадках, коли збройні дії відбуваються між двома або більше сторонами та характеризуються мінімальним рівнем організації; у розумінні Женевських конвенцій та Додаткових протоколів до них, а також цієї Угоди, поняття «ситуація збройного конфлікту» охоплює всю територію сторін конфлікту в частині забезпечення захисту та надання допомоги особам, які постраждали внаслідок такого конфлікту; В) ситуації «прямих наслідків конфлікту», які відповідно до Женевських конвенцій та Додаткових протоколів до них виникають після припинення активних бойових дій і поширюються на період, коли постраждалі від конфлікту особи продовжують потребувати захисту та допомоги до моменту загального відновлення миру; С) випадки, коли загальне відновлення миру формально досягнуто, однак постраждалі особи й надалі потребують підтримки в постконфліктний період, зокрема

в межах програм реконструкції та реабілітації; D) ситуації, за яких особи, що постраждали від конфлікту, перебувають на території держави, яка не є стороною цього конфлікту та не охоплена внутрішніми збройними заворушеннями, зокрема внаслідок масштабного переміщення населення. [18].

Таким чином, міжнародний збройний конфлікт, спричинений агресією РФ проти України, який підпадає під визначення, закріплене у спільній статті 2 Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р., з урахуванням рівня його інтенсивності та масштабів людських втрат, належить до «ситуацій, що вимагають колективної відповіді Руху» у розумінні п. 5.4.1 Seville Agreement 2.0. За таких умов підлягають застосуванню положення цієї Угоди з метою забезпечення належної координації та взаємодії між міжнародними компонентами Міжнародного Руху

Взаємодія та співпраця компонентів Міжнародного Руху в умовах міжнародного збройного конфлікту високої інтенсивності, спричиненого агресією РФ проти України, є сучасним прикладом найбільш масштабного та потужного колективного реагування Міжнародного Руху з 2014 по 2022 роки послідовно на основі Supplementary Measures 2005 року та на основі Seville Agreement 2.0. 2022 року після повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

У період 2016 — 2022 років ТЧХУ здійснило глибоку трансформацію, яка стала передумовою для подальшого впровадження в Україні моделі, закладеної в Seville Agreement 2.0. Ці зміни були зумовлені як внутрішніми викликами, так і зовнішніми обставинами, зокрема початком у 2014 році міжнародного збройного конфлікту, спричиненого агресією російської федерації проти України.

Станом на 2014 — 2015 роки діяльність ТЧХУ базувалася на консервативній управлінській моделі, яка не відповідала соціально-політичному розвитку української держави та суспільства та викликам міжнародного збройного конфлікту. Репутаційна криза 2015 року, що призвела до припинення державного фінансування надання соціальних послуг обсягом близько 100 млн грн, стала критичним сигналом необхідності змін. Відсутність ефективності, прозорості та адаптивності в управлінні Національного Комітету ТЧХУ (далі — НК ТЧХУ) вимагала концептуального перегляду підходів до менеджменту.

Одночасно, в цей період у Міжнародному Русі йшли процеси розробки нової моделі взаємодії компонентів Міжнародного Руху, зокрема підвищення ролі Національних товариств. Тому, в 2017 році ТЧХУ став однією з п'яти «лабораторій» у світі з посилення інституційної спроможності Національних товариств.

Реформа ТЧХУ протягом 2016-2022 років була ініційована та підтримана МКЧХ, МФЧХ, іншими Національними товариствами та здійснювалася в межах моделі *Supplementary Measures* 2005 року. Основними напрямками реформ стали інституційна перебудова, оновлення структури управління, впровадження сучасних механізмів стратегічного планування, професіоналізація персоналу, розвиток внутрішніх компетенцій, підвищення прозорості та підзвітності, а також переорієнтація діяльності з соціального сервісу на гуманітарне реагування відповідно до міжнародного гуманітарного права та фундаментальних принципів Міжнародного Руху. Значний внесок у проведенні реформ внесла новий генеральний директор НК ТЧХУ Лілія Білоус, яка ініційувала і провела перший етап реформ у 2016-2019 роках (Стратегічний план на 2018-2020 роки). Другий етап реформ був передбачений Стратегією розвитку ТЧХУ на 2021-2025 року. Зараз діючими є Стратегія розвитку ТЧХУ на 2021 – 2025 роки, Єдиний план ТЧХУ (2023 – 2027 роки).

Унікальною і важливою формою координації компонентів Міжнародного Руху в Україні стало укладання угод про координацію між ТЧХУ, МФЧХ і МКЧХ, зокрема Угоди про координацію від 12 січня 2021 р. на 2021-2023 роки, План підтримки Товариства Червоного Хреста України на 2023-2025 роки [24].

Підтримка компонентів Міжнародного Руху, й відповідні реформи значно підвищили інституційну спроможність НК ТЧХУ, що проявилось з моменту повномасштабного вторгнення РФ в Україну в 2022 році. З 2022 року ТЧХУ виросло в 12-13 разів за кількістю проектів, програм і співробітників [25]. Одночасно, ухвалена в 2022 році Севільська угода 2.0 стала нормативним підґрунтям для зміни ролі ТЧХУ в координації діяльності всіх компонентів Міжнародного Руху в Україні, що було закріплено в Спільній заяві ТЧХУ, МКЧХ та МФЧХ щодо контекстуалізації імплементації *Seville Agreement 2.0* у липні 2022 року, яка безпосередньо опосередковує відносини між всіма компонентами Міжнародного Руху, що діють на території України. Посилання на Спільну заяву містяться в Партнерській рамковій угоді між ТЧХУ і МКЧХ на період 2025 – 2027 років і додаткових угодах до неї, що свідчить про реалізацію *Seville Agreement 2.0* в Україні на всіх рівнях співробітництва компонентів Міжнародного Руху, від стратегічного до операційного.

Після підписання 29 липня 2022 року Спільної заяви про контекстуалізацію Севільської угоди 2.0 в Україні, ТЧХУ є ініціатором колективної відповіді Руху на міжнародний збройний конфлікт, а МКЧХ – співініціатором, за підтримки МФЧХ і 13 національних товариств-партнерів у країні (Товариства Червоного Хреста в Австрії, Британії, Канаді, Данії, Франції, Німеччині, Італії, Японії, Люксембургу, Норвегії, Іспанії, Швеції та

Швейцарії) та багатьох інших за її межами (ЧХ в Ірландії, Чехії, Фінляндії, Бельгії та Кореї).

З моменту повномасштабного вторгнення РФ в Україну, ТЧХУ та МКЧХ працюють спільно над наданням допомоги та гуманітарних послуг, а також над подальшим зміцненням потенціалу ТЧХУ у сфері реагування на надзвичайні ситуації, економічної безпеки, водних ресурсів та середовища проживання, відновлення родинних зв'язків, охорони здоров'я (ПЗПСП, перша допомога, зміцнення здоров'я), комунікації, міжнародного гуманітарного права, інформування про ризики та безпечну поведінку, управління безпекою та ризиками, керування, розвитку філій та управління волонтерською діяльністю.

Фактично зараз ТЧХУ є єдиним у світі Національним товариством, яке як приймає Національне товариство координує діяльність всіх компонентів Міжнародного Руху під час міжнародного збройного конфлікту.

Колективне реагування включає діяльність усіх трьох компонентів Міжнародного Руху в Україні, і стосується осіб, які постраждали від конфлікту, перебувають на території третіх держав.

По-перше, це діяльність ТЧХУ, належним чином визнаного Національного товариства в Україні [26, с. 95]. Статтею 5 Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України» передбачено, що «Товариство Червоного Хреста України — єдине в Україні Національне товариство Червоного Хреста, що діє на всій території України, створює місцеві організації, через які здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства та цього Закону» [27]. Таким чином, згідно з правилами Міжнародного Руху, ТЧХУ має статус «Національного товариства приймаючої країни» з відповідними правами та обов'язками відповідно до Севільської угоди 2.0. При цьому, згідно із пунктом 6.5 Угоди підтримка розвитку Національного товариства приймаючої країни зміцнює стійкість її інституцій, особливо в умовах затяжних кризових ситуацій.

По-друге, це діяльність місії (делегації) МКЧХ в Україні. Вона була відновлена в 2014 році [28] (попередня Київська місія (делегація) МКЧХ діяла з 1995 по 2011 рік). На офіційному веб-сайті МКЧХ зазначено: «Наші співробітники працюють у Львові, Києві, Харкові, Дніпрі, Одесі, Луганську та Донецьку разом з нашими партнерами в Міжнародному русі Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, щоб рятувати життя і полегшувати страждання мирного населення» [29].

Правовою основою діяльності місії МКЧХ в Україні є Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста про відкриття Місії МКЧХ в Україні від 5 грудня 1995 року [30; 31]. У посібнику з міжнародного гуманітарного права Н. Мельцер, характеризуючи гуманітарні

функції МКЧХ, виокремлює такі ключові напрями діяльності: виконання функції заміни або доповнення дій держав-покровительок; здійснення відвідувань військовополонених та інших осіб, які перебувають під захистом МГП; управління діяльністю Центральної агенції з розшуку; надання гуманітарної допомоги постраждалому населенню; реалізація спеціального мандату МКЧХ у сфері міжнародного гуманітарного права; здійснення загального права на гуманітарну ініціативу [32, с. 354 — 355].

Під час збройного конфлікту МКЧХ здійснює діяльність відповідно до власних завдань і функцій, особливо в питаннях, щодо яких він має винятковий мандат відповідно до Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року. До одних із основних функцій МКЧХ у рамках їхнього виняткового мандату належать відвідування осіб, затриманих у зв'язку зі збройним конфліктом та ведення конфіденційного діалогу з владою, зокрема щодо ведення бойових дій та захисту цивільного населення.

Операційну діяльність МКЧХ також регулюють Інституційна стратегія МКЧХ на 2024-2027 роки, і Політика співробітництва МКЧХ (ДОСТ 62, 2023), які складають основу для партнерської діяльності.

Співпраця між ТЧХУ і Делегацією МКЧХ в Україні оформлюється: (1) Партнерською рамковою угодою між ТЧХУ і МКЧ. Х. Попередня Партнерська рамкова угода була укладена 15 грудня 2020 року (діяла з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2023 року). У листопаді 2023 Партнери домовилися про перегляди обсягу і ефективності партнерства. На період перегляду уклалися угоди про продовження дії Партнерської рамкової угоди: Угодою про продовження терміну дії Партнерської рамкової угоди між ТЧХУ і МКЧХ що діє з 1 січня 2024 року (до 30 квітня 2024 року) та Другою угодою про продовження терміну дії Партнерської рамкової угоди між ТЧХУ і МКЧХ що діє з 1 травня 2024 року (до 31 серпня 2024 року), яка була укладена 6 червня 2024 року. Діюча Партнерською рамковою угодою між ТЧХУ і МКЧХ укладена 14 січня 2025 року на період 2025 — 2027 років; (2) оперативні угоди, які є додатками до Партнерської рамкової угоди. Вони визначають шляхи реалізації та моніторингу програми, розподілу ресурсів, а також вимоги до звітності Партнерів та зобов'язання щодо нарощування потенціалу в рамках програми; (3) щорічні операційні угоди, наприклад Операційна угода щодо психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, першої допомоги та зміцнення здоров'я в боротьбі з неінфекційними захворюваннями в Україні 1 січня 2025 рік — 31 грудня 2025 рік; Операційна угода про співробітництво щодо міжнародного гуманітарного права в Україні 01 січня 2025 р. — 31 грудня 2025 р.; Операційна угода про співробітництво щодо Програми зв'язків з громадськістю в Україні 1 січня 2025 року — 31 грудня 2025 роки; (4) глобальні/регіональні тематичні угоди, зокрема Меморандум про взаєморозуміння між НК ТЧХУ,

Миколаївською обласною організацією ТЧХУ та МКЧХ щодо підтримки лабораторного відділення Шпиталю Миколаївського обласного товариства Червоного Хреста України від 30 листопада 2022 року.

У Партнерській рамковій угоді 2025 року вказано, що Партнери визнають допоміжну роль ТЧХУ стосовно державних органів влади в гуманітарній сфері, а також загальноприйнятті і статутні мандати МКЧХ, його роль та основні компетенції. Вони зобов'язуються поважати відповідний статус один одного як індивідуальних і незалежних гуманітарних організацій, та забезпечувати, в рамках цієї Угоди, скоординований діалог Міжнародного Руху з відповідними державними органами (п. 1.4). ТЧХУ і МКЧХ разом прагнуть задовольняти гуманітарні потреби, що виникають в Україні, посилюючи роль і спроможність один одного та позитивно представляючи Рух у відповідних громадах й органах державної влади (п. 3.1). Для забезпечення нагляду на високому рівні передбачено створення стратегічного та технічного керівного комітету (п. 6.3).

Співпраця між ТЧХУ і МФЧХ оформлюється: (1) Угодами про співробітництво між МФЧХ і ТЧХУ, які уклалися на 3 роки. Зокрема, Угодою від 2 березня 2018 року; (2) угодами про реалізацію окремих проєктів/програм; (3) ухваленням трьохсторонніх меморандумів, між ТЧХУ, МФЧХ і державними органами, наприклад Меморандум про співпрацю щодо компенсації витрат за тимчасове розміщення ВПО, які перемістилися у період воєнного стану між ТЧХУ, МФЧХ і Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25 липня 2022 року [33; 34].

Співпраця між ТЧХУ і Національними товариствами оформлюється шляхом [35]: (1) укладання рамкових меморандумів та угод про взаєморозуміння / співпрацю (Генеральна угода між ТЧХУ та Французьким Червоним Хрестом від 9 листопада 2022 року, Меморандум про взаєморозуміння між ТЧХУ та Японським Червоним Хрестом від 1 жовтня 2022 року); (2) обміном листами про наміри (Лист про наміри щодо програми «Реагування на конфлікт та підвищення стійкості України (CR4U)» з Данським Червоним Хрестом від 15 червня 2022 року; Лист про наміри щодо співпраці в рамках проєкту «Технічна підтримка Реформи Патронажної Служби ТЧХУ» з Швейцарським Червоним Хрестом від 29 серпня 2017 року); (3) укладанням проєктних / програмних угод (угоди про реалізацію проєкту або програми) (Проєктна угода «Реагування на соціальну вразливість в Україні шляхом локалізації та залучення молоді» між ТЧХУ та Данським Червоним Хрестом від 15 лютого 2022 року, Проєктна угода між ТЧХУ та Люксембурзьким ЧХ «Україна: незламний дух надії» від 1 квітня 2023 року, Грантова угода щодо двосторонньої допомоги від Британського Червоного Хреста щодо діяльності ТЧХУ з відновленні родинних зв'язків від 1 червня 2023 року, Угода щодо підтримки програми

ТЧХУ «Реагування на руйнування дамби в Новій Каховці» між ТЧХУ та Шведським Червоним Хрестом від 7 червня 2023 року; Проектна угода між ТЧХУ та Данським Червоним Хрестом щодо проєкту «Комплексне надання послуг МНПСС (психічного здоров'я та психосоціальної підтримки) та реабілітації через травмоінформований підхід» від 12 березня 2025 року). Зараз ТЧХУ плідно співпрацює з 35 національними товариствами зарубіжних країн, з якими укладені угоди про співпрацю [35].

Загалом у період з 1993 по 2022 роки було укладено близько 100 меморандумів та угод про партнерство і взаємодію ТЧХУ з компонентами Міжнародного Руху, що в середньому становить приблизно 3,5 меморандума або угоди про співпрацю з компонентами Руху (передусім із Національними товариствами) на рік, переважно довгострокового характеру.

У 2022 році укладено 66 меморандумів/угод з компонентами Міжнародного Руху, переважно проєктних чи програмних (включаючи 10 суб-угод з МКЧХ), у 2023 році укладено 57 (включаючи 10 суб-угод з МКЧХ), у 2024 році укладено 60 (включаючи 10 суб-угод з МКЧХ). Таким чином, з лютого 2022 року по 2025 рік ТЧХУ з компонентами Міжнародного Руху укладено 183 угоди, проєктних чи програмних [35].

Висновки

Ефективність діяльності Міжнародного Руху в умовах збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій зумовлена, зокрема, двома ключовими факторами: нормативним, яким виступає Севільська угода 2.0, що відіграє вирішальну роль у чіткому розподілі функцій та сприяє координації гуманітарної допомоги між ТЧХУ, МКЧХ та МФЧХ та інституційним, яким є сталість, спроможність та зростаюча роль приймаючого Національного товариства, що стало дієвим каталізатором процесів взаємодії між компонентами Міжнародного Руху, забезпечуючи ефективну реалізацію гуманітарних завдань на національному рівні.

Трансформація ТЧХУ у 2022 — 2025 роках є унікальним прикладом успішної адаптації Національного товариства до діяльності в умовах міжнародного збройного конфлікту, з подальшою впровадженням і реалізацією моделі Seville Agreement 2.0., яка підтвердила свою ефективність в умовах повномасштабного вторгнення РФ, за умови збереження інституційної сталості держави та громадянського суспільства, та потенціалу і розвитку приймаючого Національного товариства.

У процесі реалізації спільної діяльності в Україні виявлено низку ключових викликів і недоліків у співпраці між компонентами Міжнародного Руху. До основних проблем належать: поширення репутаційних криз одного з компонентів на інші, що негативно впливає на довіру до всього Руху;

необхідність удосконалення законодавства України щодо нормативно-правових засад діяльності ТЧХУ; актуалізація інституціонально-регуляторної основи діяльності міжнародних компонентів Міжнародного Руху в Україні в умовах міжнародного збройного конфлікту високої інтенсивності, що вимагає адаптації до сучасних викликів і потреб гуманітарного реагування. Звідси подальшими напрямками нашого дослідження є дослідження інституційної спроможності приймаючого Національного товариства у сфері реалізації гуманітарної політики, а також аналіз політико-адміністративних механізмів координації між компонентами Міжнародного Руху в умовах війни.

Список посилань

1. Офіційний сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/>
2. Збірник основних джерел щодо використання та захисту в Україні емблеми Червоного Хреста / уклад., передм., вступ. ст.: М. Доценко, Є. Лук'янченко, Р. Болкун, В. Полюля; за ред. радника президента ТЧХУ з міжнар. гуманіт. права Т. Короткого. Київ – Товариство Червоного Хреста України: Фенікс, 2024. 164 с.
3. Роль Національних товариств під час міжнародного збройного конфлікту у рамках МГП: робочий огляд. Інформаційна записка. Квітень 2022. 18 с. Офіційний сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/role-national-societies-international-armed-conflict.pdf>
4. Implementation of the Movement Coordination for Collective Impact Agreement (Seville Agreement 2.0): progress report CD/24/13, September 2024. URL: https://rcrcconference.org/app/uploads/2024/09/CoD24_13-Progress-report-SA2.0-EN-1.pdf
5. Короткий Т. Р., Кібець Д. В. Регулювання діяльності Товариства Червоного Хреста України. Інформаційне агентство «Українське право». 06.12.2019. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/regulyuvannya-diyalnosti-tovarystva-chervonogo-khresta-ukrayiny/?month=03&year=2020 (дата звернення: 22.09.2024)
6. Олюха В. Г., Короткий Т. Р. Правові основи діяльності Товариства Червоного Хреста України. Теорія та практика господарського права і процесу: виклики 2021 / відп. за вип. Г. М. Будурова. Одеса: ГО «Всеукраїнський центр економічного права», 2021. С. 13 – 19.
7. Доценко М. І. Генеза функцій Національних товариств в контексті взаємодії з державою. Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м.

- Вінниця, 24 листопада 2023 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2023. С. 76 – 77.
8. Короткий Т. Р., Лібець Д. В. Принцип незалежності у діяльності Товариства Червоного Хреста України. Інформаційне агентство «Українське право». 6 грудня 2019 р. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/pryntsyrynezalezhnosti-u-diyalnosti-tovarystva-chervonogo-khresta-ukrayiny/ (дата звернення: 01.09.2025).
 9. Назарчук І. Міжнародний комітет Червоного Хреста: репутаційна криза через війну в Україні. Радіо Свобода. 27.03.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-chervonyy-khrestrosiya/31772843.html> (дата звернення: 01.09.2025).
 10. Назарчук І. Товариство Червоного Хреста України продовжило естафету тренінгів з міжнародного гуманітарного права для вчителів. Юридична газета. 30.08.2021. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/tovarystvo-chervonogo-hresta-ukrayini-prodovzhilostafetu-treningiv-z-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-p.html> (дата звернення: 01.09.2025).
 11. Назарчук І., Короткий Т. Діяльність Товариства Червоного Хреста України: виклики та перемоги. Юридична газета. 10.08.2021. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/diyalnistovarystva-chervonogo-hresta-ukrayini-vikliki-ta-peremogi-.html> (дата звернення: 22.09.2024)
 12. Назарчук І., Короткий Т. Поширюючи міжнародне гуманітарне право: Товариство Червоного Хреста України провело у Києві тренінг з МГ. П. Юридична газета. 28.12.2022. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/poshiryuyuchi-mizhnarodne-gumanitarnepravo-tovarystvo-chervonogo-hresta-ukrayini-provelo-u-kievi-tr.html> (дата звернення: 01.09.2025).
 13. Доценко М., Короткий Т., Назарчук І. Без міжнародного гуманітарного права війна перетворюється на необмежене насильство. Юридична газета. 28.03.2023. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/bez-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-prava-viynaperetvoryuetsya-na-neobmezhenenasilstvo.html> (дата звернення: 22.09.2024).
 14. Korotkyi T., Maievskiy V. United in the name of humanity: the experience of teaching international humanitarian law to military chaplains. ICRC. 20.07.2021. URL: <https://blogs.icrc.org/religion-humanitarianprinciples/eng-russian-ukrainian-teaching-international-humanitarian-law-to-military-chaplains/> (дата звернення: 22.09.2024).

15. Statutes of the International Red Cross and Red Crescent Movement. Adopted by the 25th International Conference of the Red Cross at Geneva in 1986, amended in 1995 and 2006. ICRC. URL: <https://www.icrc.org/sites/default/files/external/doc/en/assets/files/other/statutes-en-a5.pdf>
16. The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. URL: <https://www.ifrc.org/>
17. Movement Coordination for Collective Impact Agreement. Seville Agreement 2.0. IFRC. URL: https://www.ifrc.org/sites/default/files/2022-10/Seville_Agreement_2.0_EN.pdf
18. Seville Agreement. IFRC. URL: <https://www.ifrc.org/document/seville-agreement> (дата звернення: 01.09.2025).
19. Text of the Agreement adopted by consensus in Resolution 6 of the the Council of Delegates in Sevilla, Spain, November 26, 1997. URL: <http://www.icrc.org/Web/Eng/siteeng0.nsf/html/57JP4Y> (дата звернення: 01.09.2025).
20. Council of Delegations 2005: resolutions. IFRC. URL: <https://www.ifrc.org/document/council-delegations-2005-resolutions> (дата звернення: 01.09.2025).
21. Forsythe D. P. International humanitarianism in the contemporary world: forms and issues. Human Rights & Human Welfare. 2005. Vol. 5. Iss. 1. Art. 57. URL: <https://digitalcommons.du.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1143&context=hrhw> (дата звернення: 01.09.2025).
22. Response of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies to the International Law Commission 10 March 2009. UN. URL: https://legal.un.org/ilc/sessions/61/pdfs/english/pop_ifrc.pdf
23. Forsythe D. P. The Humanitarians: The International Committee of the Red Cross. Cambridge University Press: Cambridge, 2005. 374 p.
24. Ukraine Red Cross Society One Plan (2023-2025) One-Year Progress Report 2023. 82 p.
25. Як змінився Український Червоний Хрест за три роки великої війни. Humanitarian media hub. 25.02.2025. URL: https://hnh.news/10293/yak-zminyvsya-ukrayinskyj-chervonyj-hrest-za-try-roky-velykoyi-vijny/?fbclid=IwZXhobgNhZWoCMTEAARow8RA82xO_aW5sunA3kzmdloMGe6sgRLLioSFHbc31XuDli86VxkHmU6k_aem_miL8DrRvvS9q_ob1Y02mEQ (дата звернення: 01.09.2025).
26. Доценко М. І. Товариство Червоного Хреста України як допоміжна гуманітарна організація для держави. Політичне життя. 2024. №

2. С. 92 – 105. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.13> (дата звернення: 01.09.2025).
27. Про Товариство Червоного Хреста України: Закон України від 28 листопада 2002 року № 330-IV. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-15#Text> (дата звернення: 01.09.2025).
28. Ukraine crisis: What the ICRC is doing. ICRC. 14.08.2014. URL: <https://www.icrc.org/en/document/what-icrc-doing-ukraine> (дата звернення: 11.09.2025).
29. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: <https://www.icrc.org/en/where-we-work/ukraine>
30. Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста (МКЧХ) про відкриття Місії МКЧХ в Україні від 5 грудня 1995 року. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_005#Text (дата звернення: 01.09.2025).
31. Комітет у закордонних справах рекомендує ратифікувати Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста про відкриття Місії МКЧХ в Україні. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/uk/news/ministry/komitet-u-zakordonnih-spravah-rekomendue-ratifikovati-dogovir-mij-uryadom-ukraini-i-mijnarodnim-komitetom-chervonogo-hresta-pro-vidkrittya-misii-mkchh-v-ukraini-5073> (дата звернення: 01.09.2025).
32. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ. 2020. 398 с. ICRC. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/Nils-Melzer-Comprehensive-introduction-to-IHL-UKR.pdf>
33. Міністерство розвитку громад та територій України підписало зміни до Меморандуму про взаєморозуміння з Міжнародною федерацією Червоного Хреста та Червоного Півмісяця (МФЧХ і ЧП) та Товариством Червоного Хреста України (ТЧХУ), якими розширюється співпраця у межах програми «Прихисток». Портал «Децентралізація». URL: <https://decentralization.ua/news/15442?page=2> (дата звернення: 01.09.2025).
34. Підписано тристоронній Меморандум про співпрацю щодо компенсації витрат за тимчасове розміщення ВПО, які перемістилися у період воєнного стану. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/09/54517/> (дата звернення: 01.09.2025).

35. Міжнародне співробітництво. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/about-urcs/international-partnership/> (дата звернення: 01.09.2025).

References

1. Official website of the Ukrainian Red Cross Society. (n.d.). Retrieved from <https://redcross.org.ua/> [in Ukrainian].
2. Dotsenko, M., Lukianchenko, Ye., Bolkun, R., & Poliulia, V. (Eds.). (2024). Collection of main sources on the use and protection of the Red Cross emblem in Ukraine. Kyiv: Ukrainian Red Cross Society; Feniks. [in Ukrainian].
3. The role of National Societies during international armed conflict within IHL: A working review. (2022, April). Ukrainian Red Cross Society. Retrieved from <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/role-national-societies-international-armed-conflict.pdf> [in Ukrainian].
4. Implementation of the Movement Coordination for Collective Impact Agreement (Seville Agreement 2.0): Progress report CD/24/13. (2024, September). Retrieved from https://rcrcconference.org/app/uploads/2024/09/CoD24_13-Progress-report-SA2.0-EN-1.pdf
5. Korotkyi, T. R., & Kibets, D. V. (2019, December 6). Regulation of the activities of the Ukrainian Red Cross Society. Ukrainian Law Information Agency. Retrieved September 22, 2024, from https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/regulyuvannya-diyalnosti-tovarystva-chervonogo-khresta-ukrayiny/?month=03&year=2020 [in Ukrainian].
6. Oliukha, V. H., & Korotkyi, T. R. (2021). Legal foundations of the activities of the Ukrainian Red Cross Society. In H. M. Budurova (Ed.), Theory and practice of commercial law and procedure: Challenges 2021 (pp. 13 – 19). Odesa: All-Ukrainian Center for Economic Law. [in Ukrainian].
7. Dotsenko, M. I. (2023). The genesis of the functions of National Societies in the context of interaction with the state. In Applied Aspects of Modern Interdisciplinary Research: Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference (Vinnytsia, November 24, 2023) (pp. 76 – 77). Vinnytsia: Vasyl Stus Donetsk National University. [in Ukrainian].
8. Korotkyi, T. R., & Libets, D. V. (2019, December 6). The principle of independence in the activities of the Ukrainian Red Cross Society. Ukrainian Law Information Agency. Retrieved September 1, 2025, from https://ukrainepravo.com/international_law/

- public_international_law/pryntsy-vezalezhnosti-u-diyalnosti-tovarystva-chervonogo-khresta-ukrayiny/ [in Ukrainian].
9. Nazarchuk, I. (2022, March 27). International Committee of the Red Cross: A reputational crisis due to the war in Ukraine. Radio Liberty. Retrieved September 1, 2025, from <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-chervonyy-khrest-rosiya/31772843.html> [in Ukrainian].
 10. Nazarchuk, I. (2021, August 30). The Ukrainian Red Cross Society continued the relay of trainings on international humanitarian law for teachers. Law Gazette. Retrieved September 1, 2025, from <https://yur-gazeta.com/golovna/tovarystvo-chervonogo-hresta-ukrayini-prodovzhilo-estafetu-treningiv-z-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-p.html> [in Ukrainian].
 11. Nazarchuk, I., & Korotkyi, T. (2021, August 10). Activities of the Ukrainian Red Cross Society: Challenges and victories. Law Gazette. Retrieved September 22, 2024, from <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/diyalnist-tovarystva-chervonogo-hresta-ukrayini-vikliki-ta-peremogi-.html> [in Ukrainian].
 12. Nazarchuk, I., & Korotkyi, T. (2022, December 28). Promoting international humanitarian law: The Ukrainian Red Cross Society held a training on IHL in Kyiv. Law Gazette. Retrieved September 1, 2025, from <https://yur-gazeta.com/golovna/poshiryuyuchi-mizhnarodne-gumanitarne-pravo-tovarystvo-chervonogo-hresta-ukrayini-provelo-u-kiivi-tr.html> [in Ukrainian].
 13. Dotsenko, M., Korotkyi, T., & Nazarchuk, I. (2023, March 28). Without international humanitarian law, war turns into unlimited violence. Law Gazette. Retrieved September 22, 2024, from <https://yur-gazeta.com/interview/bez-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-prava-viyna-peretvoryuetsya-na-neobmezhene-nasilstvo.html> [in Ukrainian].
 14. Korotkyi, T., & Maievskiy, V. (2021, July 20). United in the name of humanity: The experience of teaching international humanitarian law to military chaplains. ICRC Blog. Retrieved September 22, 2024, from <https://blogs.icrc.org/religion-humanitarianprinciples/eng-russian-ukrainian-teaching-international-humanitarian-law-to-military-chaplains/>
 15. International Committee of the Red Cross. (1986, amended 1995 & 2006). Statutes of the International Red Cross and Red Crescent Movement. Geneva: ICRC. Retrieved from <https://www.icrc.org/sites/default/files/external/doc/en/assets/files/other/statutes-en-a5.pdf>
 16. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (n.d.). Retrieved from <https://www.ifrc.org/>

17. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (2022). Movement Coordination for Collective Impact Agreement: Seville Agreement 2.0. Retrieved from https://www.ifrc.org/sites/default/files/2022-10/Seville_Agreement_2.0_EN.pdf
18. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (n.d.). Seville Agreement. Retrieved September 1, 2025, from <https://www.ifrc.org/document/seville-agreement>
19. International Committee of the Red Cross. (1997, November 26). Text of the Agreement adopted by consensus in Resolution 6 of the Council of Delegates in Seville, Spain. Retrieved September 1, 2025, from <http://www.icrc.org/Web/Eng/siteeng0.nsf/html/57JP4Y>
20. Council of Delegations. (2005). Resolutions. IFRC. Retrieved September 1, 2025, from <https://www.ifrc.org/document/council-delegations-2005-resolutions>
21. Forsythe, D. P. (2005). International humanitarianism in the contemporary world: Forms and issues. *Human Rights & Human Welfare*, 5(1), Article 57. Retrieved September 1, 2025, from <https://digitalcommons.du.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1143&context=hrhw>
22. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (2009, March 10). Response of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies to the International Law Commission. United Nations. Retrieved from https://legal.un.org/ilc/sessions/61/pdfs/english/pop_ifrc.pdf
23. Forsythe, D. P. (2005). *The humanitarians: The International Committee of the Red Cross*. Cambridge: Cambridge University Press.
24. Ukrainian Red Cross Society. (2023). *One Plan (2023 – 2025) One-Year Progress Report 2023*. Kyiv: URCS.
25. How the Ukrainian Red Cross has changed over three years of the great war. (2025, February 25). Humanitarian Media Hub. Retrieved September 1, 2025, from [https://hnh.news/10293/yak-zminyvsya-ukrayinskyj-chervonyj-hrest-za-try-roky-velykoyi-vijny/?fbclid=IwZXhobgNhZWOCMTEAARow8RA82xO_aW5sunA3kzmdloMGe6sgRLLioSFHBc31XuDI86VxkHmU6k_aem_miL8DrRvvS9q_ob1Yo2mEQ\[in Ukrainian\].](https://hnh.news/10293/yak-zminyvsya-ukrayinskyj-chervonyj-hrest-za-try-roky-velykoyi-vijny/?fbclid=IwZXhobgNhZWOCMTEAARow8RA82xO_aW5sunA3kzmdloMGe6sgRLLioSFHBc31XuDI86VxkHmU6k_aem_miL8DrRvvS9q_ob1Yo2mEQ[in Ukrainian].)
26. Dotsenko, M. I. (2024). The Ukrainian Red Cross Society as an auxiliary humanitarian organization for the state. *Political Life*, 2, 92 – 105. <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.13> [in Ukrainian].
27. On the Ukrainian Red Cross Society: Law of Ukraine No. 330-IV of November 28, 2002. (2002). Official website of the Verkhovna Rada of

- Ukraine. Retrieved September 1, 2025, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-15#Text> [in Ukrainian].
28. International Committee of the Red Cross. (2014, August 14). Ukraine crisis: What the ICRC is doing. Retrieved September 11, 2025, from <https://www.icrc.org/en/document/what-icrc-doing-ukraine>
 29. Official website of the ICRC. (n.d.). Retrieved from <https://www.icrc.org/en/where-we-work/ukraine>[in Ukrainian].
 30. Agreement between the Government of Ukraine and the International Committee of the Red Cross on the Opening of the ICRC Mission in Ukraine of December 5, 1995. (1995). Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved September 1, 2025, from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_005#Text [in Ukrainian].
 31. Committee on Foreign Affairs recommends ratifying the Agreement between the Government of Ukraine and the International Committee of the Red Cross on the opening of the ICRC Mission in Ukraine. (n.d.). Official website of the Ministry of Justice of Ukraine. Retrieved September 1, 2025, from <https://minjust.gov.ua/uk/news/ministry/komitet-u-zakordonnih-spravah-rekomendue-ratifikovati-dogovir-mij-uryadom-ukraini-i-mijnarodnim-komitetom-chervonogo-hresta-pro-vidkrittia-misii-mkchh-v-ukraini-5073> [in Ukrainian].
 32. Melzer, N. (2020). International humanitarian law: A comprehensive introduction. Geneva: ICRC. Retrieved from <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/Nils-Melzer-Comprehensive-introduction-to-IHL-UKR.pdf> [in Ukrainian].
 33. Ministry of Communities and Territories Development of Ukraine signed amendments to the Memorandum of Understanding with the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies and the Ukrainian Red Cross Society expanding cooperation within the “Shelter” program. (n.d.). Decentralization Portal. Retrieved September 1, 2025, from <https://decentralization.ua/news/15442?page=2> [in Ukrainian].
 34. A trilateral Memorandum of Understanding signed on compensation of expenses for temporary accommodation of IDPs displaced during martial law. (2023, September). Official website of the Ukrainian Red Cross Society. Retrieved September 1, 2025, from <https://redcross.org.ua/news/2023/09/54517/>[in Ukrainian].
 35. International cooperation. (n.d.). (2025, September 1) Official website of the Ukrainian Red Cross Society. <https://redcross.org.ua/about-urcs/international-partnership/> [in Ukrainian].

Maksym Dotsenko

Postgraduate student of the Department of Political Science and Public Administration Vasyl' Stus Donetsk National University (Vinnytsia, Ukraine)

<https://orcid.org/0009-0007-3914-0077>

e-mail: m_dotsenko@donnu.edu.ua

Tymur Korotkyi

PhD in Law, Associate Professor, leading researcher

the State Scientific Institution «Institute of Information, Security and Law of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine» (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0003-3201-4610>

e-mail: tymur_korotkyi@ukr.net

**INSTITUTIONAL IMPACT OF THE ADMINISTRATION
OF COOPERATION BETWEEN THE COMPONENTS OF
THE INTERNATIONAL RED CROSS AND RED CRESCENT
MOVEMENT ON THE EFFECTIVENESS OF HUMANITARIAN
ACTIVITIES IN UKRAINE**

Abstract

The article examines the internal administrative arrangements underpinning cooperation among the components of the International Red Cross and Red Crescent Movement as the key institutional and regulatory foundation of their interaction. It assesses the effectiveness of this interaction among National Societies, the International Committee of the Red Cross (ICRC), and the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC) in Ukraine under the conditions of the Russian Federation's full-scale armed invasion. The analysis identifies the sources that govern the specific forms and modalities of National Societies' activities within the Movement. It elucidates the allocation of competences and the coordination mechanisms among the Movement's components in accordance with the Seville Agreement 2.0. The article further outlines the legal bases for the status, operations, and interaction of the Movement's components in Ukraine and delineates the regulatory

framework for cooperation between the Ukrainian Red Cross Society (URCS) and each international component. The distinctive features of implementing the Seville Agreement 2.0 in the Ukrainian context are highlighted. The paper argues that the conjunction of the normative factor (the Seville Agreement 2.0) and the institutional factor (URCS resilience and capacity) has been decisive in ensuring effective humanitarian access, coordination, and complementarity. At the same time, it identifies a set of challenges in Ukraine's practice: the spillover of reputational crises from one component to others, thereby undermining trust in the Movement as a whole; shortcomings in Ukrainian national legislation governing URCS activities; and the need to update the legal framework for the international components' operations amid a high-intensity armed conflict. Overcoming these problems requires the development of unified communication and mutual-accountability mechanisms among the components, the improvement of Ukraine's regulatory framework, and the adaptation of coordination procedures to contemporary challenges of humanitarian action.

Keywords: internal administration; International Red Cross and Red Crescent Movement; Ukrainian Red Cross Society; international humanitarian law; National Societies; humanitarian organizations; Seville Agreement 2.0; International Committee of the Red Cross.

Стаття надійшла до редакції 29.10.25

© Доценко М. І., Короткий Т. Р., 2025